

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 12 (97) грудень 2012 р.

24 листопада в Луцьку відзначили День пам'яті жертв голодоморів. Митрополит Луцький і Волинський Михаїл, єпископ Володимир-Волинський Матфей, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Ігор Швець із вихованцями, священнослужителі міста, миряни пройшли скорботною ходою від кафедрального собору Святої Трійці у Старе місто. Після покладання квітів біля Хрестовоздвиженського храму перед пам'ятним знаком Християнському милосерддю волинян процесія рушила до Замкової площі. Там біля монумента Жертвам політичних репресій духовенство відслужило заупокійну літію (на світлині Леоніда Максимова). Звертаючись до присутніх, владика

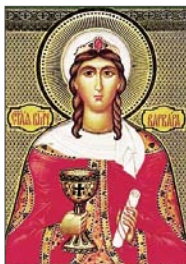
Михаїл наголосив на потребі вшанування пам'яті невинно убієнних не тільки сьогодні, а й завжди, щоб і наступні покоління благали за них Бога. На завершення учасники заходу, серед яких були голова облради Володимир Войтович, міський голова Микола Романюк, інші представники влади, громадськості, долучилися до загальноукраїнської акції «Запали свічку», виклавши на бруківці хреста із лампадок, свічок і колосків.

Такі ж богослужіння проведено по всій єпархії. А в Горохові після панахиди у Свято-Вознесенському храмі ще й відслужили акафіст за померлих – перед копією чудотворного Тростянецького образу Божої Матері. Молитву очолив благочинний протоієрей Андрій Сидор.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

17 грудня – великомучениці Варвари

Свята Варвара жила в III ст. у фінікійському місті Іліополі. Після смерті матері її виховував батько Діоскор, який був багатим і високородним городянином, переконаним язичником. Познайомившись із християнами, Варвара згодом прийняла святе Хрещення. Не зламали її ні погрози батька, ні тортури управителя Мартіана. Зважаючи на непохитність і те, що й інші почали наслідувати її християнську дорогу, Варвару вирішили стратити. У 306 р. св. Варварі та її послідовниці дівчині Юліанії було відсічено голови, а Діоскор та Мартіан, як оповідали, загинули того ж дня від блискавки.

Після утвердження Християнства в Римській імперії мощі Варвари вшановувалися в місті, де вона постраждала, а потім були перенесені до Константинополя. Згідно з літописними свідченнями на початку XII ст. мощі святої великомучениці перенесла у Київ візантійська княжна Варвара – дружина великого Київського князя Святополка-Михайла Ізяславовича, та встановила у збудованому ним Михайлівському Золотоверхому соборі. У цьому храмі вони перебували понад 800 літ – до часу закриття і зруйнування більшовиками. З 1960 р. мощі угодниці перебувають у Свято-Володимирському патріаршому кафедральному соборі Києва.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – **1 грн 48 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – **91241**. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», радіопередач, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavia.volyn.ua

ХРОНІКА

У Володимирському міському деканаті

11 жовтня клірик собору Різдва Христового протоієрей Ігор Бігун взяв участь у публічному диспуті на тему «Реінкарнація в Християнстві: за і проти», що відбувся в місцевому медико-технічному коледжі. Захід такого формату і спрямування в райцентрі відбувся вперше.

Серед учасників дискусії – представники різних християнських конфесій, викладачі, студенти. Кожен з учасників мав змогу висловитися. Ішлося, наприклад, про те, що Церква на найвищому рівні обговорювала це питання й винесла рішення. Однак о. Ігор зазначив: на П'ятому Вселенському соборі насправді розглядалось не вчення про переселення душ (бо щодо нього думка у Християнстві завжди була негативна), а ідея існування душі до зачаття (і цю ідею після дискусій було відкинуто). Євангеліє дарує людині свободу, а вчення про реінкарнацію представляє рабом карми, самого ж Бога «позбавляє любові», підкреслив він. Учення про реінкарнацію несе велику небезпеку, бо той, хто повірить у перевтілення, вважатиме, наче спокутує свої гріхи у наступному житті, втілившись у когось іншого. Під ідеєю перевтілення ховають думку, що пекла нібито не існує, а значить можна робити все, що хочеш, а це суперечить Слову Божому, підсумував душпастир.

Аргументи з боку традиційних християнських Церков стали більш переконливими для слухачів. Та найбільш переконливим аргументом, можливо, були не стільки докази, наведені зі Священного Писання (не всі студенти добре могли орієнтуватись у Біблії), скільки сама позиція єдності різних конфесій – православних, греко-католиків та протестантів – у відстоюванні християнського віровчення щодо цього питання.

16 листопада клірик собору Різдва Христового протоієрей Євген Рябець на запрошення керівника місцевого ветеранського хору «Мужність» Марії Жиримської взяв участь у відзначенні 10-ї річниці від дня його створення. У Культурно-мистецькому центрі ім. Т. Шевченка співаки (найстаршому – 87 років, наймолодшому – 62) виконали ряд пісень духовно-патріотичного спрямування, за які хор одержав звання «народного». Душпастир у подячному слові побажав ветеранам Божої помочі у всіх добрих справах і подякував керівнику за працю. (М. Жиримська, до речі, вже 15 років служить Богу і як регент у соборі).

В академії

1 листопада ректор Волинської православної богословської академії (ВПБА) протоієрей Ігор Швець та проректор з навчальної роботи цього закладу Василь Лозовицький взяли участь у засіданні синодального управління у справах духовної освіти, що проходило в Київській православної богословській академії під проводом архієпископа Переяслав-Хмельницького і Бориспільського Епіфанія. Як зазначено на сайті Cerkva.info, у ході роботи було розглянуто низку актуальних питань щодо організації навчально-виховного процесу та прийнято відповідні рішення. Управління закликала викладачів духовних навчальних закладів, а також аспірантів, здобувачів наукового ступеня та магістрантів активніше подавати публікації до наукових і періодичних видань нашої Церкви.

19 листопада історик-архівіст Володимир Рожко став першим серед викладачів ВПБА, кому присвоєно вчений ступінь «кандидат церковно-історичних наук». Сайт Vpba.org повідомляє, що успішний захист дисертації на тему «Відродження Української Православної Церкви на Волині у 1917–2006 рр.» відбувся під час засідання спеціалізованої вченої ради Київської православної богословської академії. Володимирові Рожку – випускникові нашої духовної семінарії – незабаром виповниться 66 років. Він є дійсним членом Інституту дослідів Волині, почесним професором Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, автором десятків книг, біля двох тисяч публікацій з історії Української Православної Церкви на Волині.

20 листопада в Київській православної богословській академії відбулася II Всеукра-

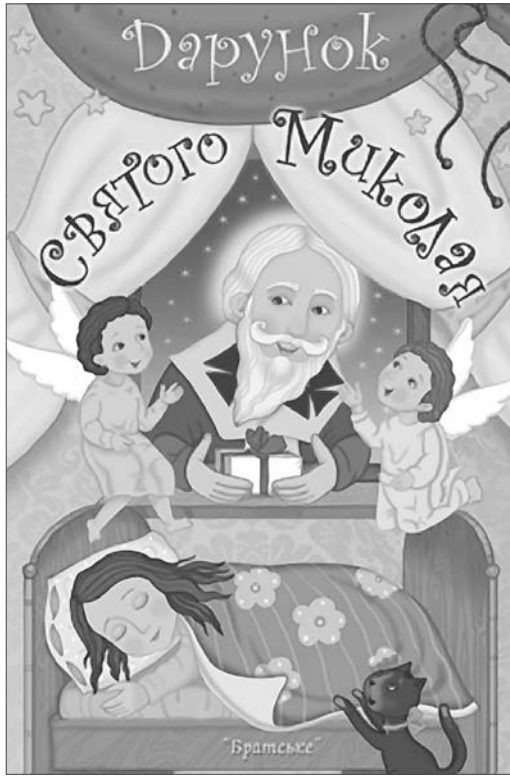
РАДИМО ПРИДБАТИ

Бережімо спогад

Не вірите, що Миколай приходить із дарунками до таких, як ви? Проте дива трапляються з кожним, – твердять герої нової книги видавництва «Братське». «Дарунок святого Миколая» – книга віршів, казок та оповідань, приготовані до дня чудотворця Миколая. Вона цікава змістом, а від самого початку вражає і дивовижними ілюстраціями (художник Мар'яна Качмар).

Заглянути у світ тих, хто постійно вірить у дива, та зустріти ранок 19 грудня в компанії героїв оповідань, вирішуючи їхні найголовніші життєві завдання, ви зможете завдяки сміливим людям – авторам цих захоплюючих творів. Вони відкривають потаємні куточки своєї нестримної уяви, розділяють із вами усе те, що збереглося у їхніх спогадах та мріях, і несуть крізь твори радість та захоплення від свята.

Лише поглянувши на зміст книги, більше схожий на подарунковий лист-бажання, зрозумі-

те, чому я раджу прочитати її. Книжка дає зрозуміти дитині, що не потрібно боятися складних ситуацій, розповідає, як жити за законами Доброго Серця.

Автори майстерно поєднують психологізм і повчальність: у простих сюжетах – неабияка глибина.

Марія УДУД

ЧЕРНЕЧА АПТЕЧКА

Поради за книгою «Повна енциклопедія православної монастирської медицини» базуються на методах лікування, що здавна побутують в обителях. Усі рецепти – досвід ченців-лікарів – вельми прості й звичні. Однак закликаємо не займатися самолікуванням, адже будь-який дар природи порізному діє на кожен організм. Перш ніж приймати той чи інший засіб, проконсультуйтеся з лікарем.

Продовжуємо розповідь про дивовижні властивості вина.

Маска для сухого і ламкого волосся

Потрібно: 1 жовток, 1 столову ложку червоного вина.

Приготування. Візьміть жовток, додайте до нього червоне вино, потім усе добре перемішайте.

Застосування. Цю кашку наносьте на чисте, трохи вологе волосся. Після цього голову огорніть целофаном, а потім рушником. Через 15 хв волосся сполосніть ледь теплою водою.

Маска із вина й сироватки

Потрібно: 100 мл сироватки, 50 мл червоного вина.

Приготування. Візьміть сироватку, додайте червоного вина, добре все змішайте.

Застосування. Нанесіть суміш на чисте волосся. Голову обмотайте рушником. Через півгодини волосся сполосніть прохолодною водою, але повторно не мийте.

Вітамінна маска для волосся

Потрібно: 1 зубчик часнику, 1 жовток, 50 мл червоного вина.

Платівка різдвяної втіхи

Вийшов у світ відеодиск «Нова радість стала!» із колядками і щедрівками, записаними торік Волинською держтелерадіокомпанією в кафедральному соборі Святої Трійці м. Луцька. Організатор проекту – епархіальна телестудія «Собор»

(головний редактор А. Гнатюк). Глядачі насолоджаться співом кліросного хору цього храму (керівник – протоієрей Юрій Хлопецький), хорів його духовенства на чолі з тоді ще архієпископом, а тепер митрополитом Луцьким і Волинським Михайлом та Волинської православної богословської академії (у деяких творах заспіває сам владика), хору «Архангельський глас» регентського відділення академії (керівник Валентина Нідзельська). Звучать як доволі знані народні шедеври, так і рідкісні твори, у тому числі авторські.

Цей альбом, оформлений з добрим смаком (Олександр Більчук, видавництво «Ініціал»), стане прекрасним подарунком на Різдво кожному, хто має телевізора з відеопрогравачем чи комп'ютера: самим собі, Вашим похресникам, родичам, колядникам.

Придбати DVD «Нова радість стала!» можна в епархіальній книгарні «Ключі» (Луцьк, просп. Болі, 2), через сайт Pravoslavia.volyn.ua, у храмах нашої епархії. Докладніша інформація за тел.: (050) 339-73-66, (067) 570-57-97.

Віктор ГРЕБЕНЮК

Приготування. Натріть на тертці часник. Виділений сік змішайте з жовтком і вином.

Застосування. Отриману маску нанесіть на чисте волосся і протримайте близько півгодини, після чого змийте прохолодною водою.

Маска для слабкого волосся

Потрібно: 30 мл ріпакової олії, 1 жовток, 20 мл червоного вина, 50 мл сироватки.

Приготування. Усі компоненти старанно змішайте.

Застосування. Нанесіть маску на вологе волосся. Тримайте півгодини, після чого змийте теплою водою з додаванням настоянки із квіту ромашки. Такі процедури проводьте не рідше 2 разів на тиждень.

Підготував Андрій ГНАТЮК

їнська наукова конференція «Православ'я в Україні», повідомляє сайт Vpba.org. ВПБА представляли кандидат церковно-історичних наук Володимир Рожко, студент III курсу Назарій Дуда і студент I курсу Дмитро Алій, які виступили з доповідями. А кандидат богословських наук священник Володимир Вакін, проректор ВПБА, провів дискусію в секції «Церковне право».

У консисторії

1 листопада завідувач відділу організації благодійності та соціального служіння епархії Валерія Лесюк взяла участь у Другому міському форумі інституцій соціально-психологічного спрямування, який проходив у Палаці культури за сприяння Луцького міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, МГО «Волонтерський клуб міста Луцька». Як зазначила директор Центру Ліна Галан, мета зібрання – об'єднатись у вирішенні проблем. На початку заходу було представлено «Соціальний вказівник» – довідкове видання про державні та громадські добродійні організації. Тут є інформація й про відділ нашої епархії. Під час форуму підбито підсумки Третього міського конкурсу соціальної реклами та відзначено його переможців, презентовано діяльність доброчинних інституцій.

9 листопада канцлер епархії протоієрей Микола Цап на запрошення директора обласної бібліотеки для юнацтва Марії Мах побував на святі, приуроченому 35-річчю створення цього закладу. Душпастир привітав присутніх із ювілеєм і подарував у фонд книгозбірні п'ять томів «Історії Української Православної Церкви» Івана Власовського.

11 листопада віце-канцлер епархії протоієрей Олександр Безкоровайний на запрошення керівника Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку Кшиштофа Савицького взяв участь в урочистому концерті з нагоди Дня незалежності цієї країни у Палаці культури обласного центру.

16 листопада єпископ Володимир-Волинський Матфей та канцлер епархії протоієрей Микола Цап взяли участь в урочистостях з нагоди Дня працівників радіо, телебачення і зв'язку, що проходили в цьому ж Палаці. Вітаючи присутніх зі святом, владика зазначив, що завдання Церкви та медіа де в чому подібні – нести добру вістку людям. Також він побажав усім і надалі гарними, змістовними матеріалами прославляти наш край. На завершення вікарій епархії нагородив благословенними грамотами митрополита Луцького і Волинського Михайла колективи обласної державної телерадіокомпанії, ТРК «Аверс», інтернет-видань «Волиньпост», «Волинська правда», «Волинські новини», «Волинський інформаційний портал». Грамотою луцького міського голови нагороджено й головного редактора газети «Волинські епархіальні відомості» й телестудії «Собор» Андрія Гнатюка.

17 листопада керівника паломницького центру «Осання» епархії Ларису Савчук нагороджено орденом Архістратига Михайла за заслуги у відродженні духовності в Україні та утвердження Української Помісної Православної Церкви. У Київській Патріархії високу відзнаку вручив матінці Ларисі сам Первоієрарх нашої Церкви – святий владика Філарет.

18 листопада добровольці відділу організації благодійності та соціального служіння епархії провели чергову доброчинну акцію – на підтримку 16-річної онкохворої Алли Мельничук. Мета – збір коштів на другий курс хіміотерапії, на який вона мала заступити 22 листопада. Цього разу місцем проведення акції став луцький храм Святителя Феофанія Чернігівського. Дівчата-волонтерки пригощали дорослих парафіян домашньою випічкою, а дітворі дарували власноруч виготовлені листівки та браслетики. Дуже зворушливо, як вони готуються до акції, скільки тепла і любові вкладають у підготовку. А скільки радості випромінюють їхні очі, коли бачать підтримку людей! Якщо гуртується багато небайдужих, то й порятунок дитини не здається неможливим, адже цього дня зібрано 1796 грн. Як ми повідомляли, Алла Мельничук перебуває на лікуванні вже більше півтора року. Дівчині, в якій IV стадія раку правої лопатки, мали робити пересадку кісткового мозку, але лікарям не вдалося відібрати

Продовження на 3 стор.

Продовження. Початок на 2 стор.

стовбурові клітини, тож їй призначили новий протокол лікування – шість хіміотерапій вартістю 4000 грн кожна, якщо не буде ускладнень. У батьків коштів уже немає (в їхній сім'ї 10 дітей), тому вкрай потрібна допомога добрих людей. Якщо і Вашої душі торкнулась чужа біда, зв'яжіться з відділом організації благодійності та соціального служіння єпархії за телефоном (095) 037-67-00.

22 листопада під проводом митрополита Луцького і Волинського Михайла відбулися чергові збори деканів єпархії. У них також взяв участь канцлер протоієрей Микола Цап. Першим на порядку денному було питання про єпархіальний свічний завод. Він діятиме в колишніх підземних келіях на території кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку. Невдовзі завершаться пускові роботи, тож наша й інші єпархії постачатимуться різними видами свічок саме звідси. Незабаром налагодять і централізоване надходження високоякісного вина для причастя. У кінці січня – на початку лютого наступного року буде проведено щорічні звітні збори деканатів. Як і щороку, кожен священник звітуватиме про своє служіння та відповідатиме на питання екзаменаційного білета. Особливо важливою проблемою, яку обговорили на зборах, було завдання функціонування недільних шкіл при всіх парафіях. Щоб цього домогтися і щоб вони діяли на достатньо високому рівні, вирішено до кінця 2012 року провести показові заняття для вчителів цих шкіл усіх благочин'їв (на кількох кузових нарадах). А розпочнеться така робота з Луцького районного деканату: у Волинській православній богословській академії, при якій діє Центр християнського виховання дітей та молоді (директор священник Андрій Ротченков), буде представлено розроблену ним навчальну програму, проведено відповідні заходи. Особливо наголошувалося, що до викладання у недільних школах треба залучати побожних учителів місцевих загальноосвітніх закладів, які професійно володіють методикою. На зборах ішлося також про передплату церковних газет на 2013 рік, завершення упорядкування парафіяльної документації тощо.

У кафедральному соборі

75 років тому більшовики розстріляли в'язнів соловецького етапу в урочищі Сандармох на півдні Карелії. Серед 1111-ти людей різних національностей, знищених 27 жовтня і 1–4 листопада 1937 р., – українські священнослужителі, державні діячі, вчені, митці, військовослужбовці, працівники культури. І хоча жаклива трагедія відбулася давно, українці XXI століття пам'ятають те, що ніяк не можна забувати.

3 листопада, у Димитрівську поминальну суботу, в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці під час великої панахиди по всіх одвіку спочилих православних християнах зокрема пом'янули й соловецьких в'язнів.

Закінчуючи проповідь, митрополит Луцький і Волинський Михайл, який очолював заупокійне богослужіння, багатьох із них згадав поіменно: вченого-агронома Івана Бойка; історика Сергія Грушевського (брата Михайла Грушевського); письменників Миколу Зерова, Антона Крушельницького, Миколу Кулеша, Валер'яна Підмогильного, режисера Леся Курбаса, академіка Степана Рудницького; старшину армії УНР Михайла Хижняка; професора, діяча УАПЦ Володимира Чехівського та інших достойників.

Нехай Господь упокоїть їхні душі в небесних оселях.

У Ковельському міському деканаті

8 листопада митрополит Михайл очолив Божественну Літургію в соборі Великомученика Димитрія Солунського м. Ковеля з нагоди престольного празника. Із ним співслужили міський декан і настоятель парафії протоієрей Анатолій Александрук, декани: ковельський районний – протоієрей Іван Бонис, локачинський – протоієрей Ігор Дружинець, любомльський – протоієрей Віктор Возняк, старовижівський – священник Іван Зеленко, інше духовенство. У Богослужінні взяла участь голова райради Петро Якубук, секретар міськради Михайло Гетьман.

Владика виголосив проповідь про любов. Багато з нас моляться, просять у Бога чогось, але Господь не кожному дає. Причини бува-

ПОСТАТІ

СПРАВЖНІ СКАРБИ

13 листопада автор цих рядків і ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Ігор Швець та її студенти взяли участь у вечорі-портреті митрополита УАПЦ Анатолія (Дублянського), приуроченому 100-літтю від дня його народження, що проходив у Волинському краєзнавчому музеї.

Хто ж цей достойник? Ось кілька штрихів із життєпису.

Майбутній ієрарх народився 11 листопада 1912 року на хуторі Перетоки поблизу Олики на Волині в родині іконописця і різьбяр Захара. Повернувшись із біженства, родина Дублянських у 1918 р. поселилася в Луцьку. В 1921 р. Анатолія записали до російської гімназії в Луцьку, яку закінчив 1930-го.

У 1931–1933 рр. вивчав історію на гуманітарному факультеті Віленського університету ім. Стефана Баторія. Після трирічної перерви, викликаній матеріальними труднощами, продовжив навчання у Варшавському університеті ім. Юзефа Пілсудського, спеціалізувався на історії України. У 1938 р. здобув звання магістра філософії в галузі історії. За стипендіальної підтримки Українського наукового інституту у Варшаві працював над докторською, але роботу не дала закінчити війна.

Тоді ж, у студентські роки Дублянський розпочав літературну працю. Писав статті церков-

А. Дублянський. Портрет роботи о. Жоса Олдебика (Бельгія)

но-історичного та краєзнавчого характеру, які друкувалися в різних часописах: «Українська нива», «Волинське слово», «Шлях», «Церква і нарід». У 1934 р. написав і видав коротку історію Луцька.

1930 р. в Луцьку було створено Товариство ім. Петра (Могили). Серед його засновників – відомих діячів Степана Скрипника, Сергія Тимошенка, Мартина Волкова – був і молодий Анатолій Дублянський.

Після навчання повернувся до Луцька, трудився у Волинському музеї, займався журналістикою, вчителював.

Під час Другої світової війни працював у музеї, був редактором газети луцької міської управи «Український голос» (1942–1944), де вмістив багато цінних публікацій. На запрошення митрополита Полікарпа (Сікорського) був членом митрополичої ради.

У січні 1944 р. Анатолій Дублянський виїздить на Захід, не здогадуючись, що ніколи не повернеться на рідну землю. Після короткого перебу-

вання в Австрії весною 1945 р. переїхав до Баварії. Сповнений великою любов'ю до Церкви, прищепленою йому ще в дитячі роки глибоко-релігійними батьками, брав активну участь у парафіяльному житті УАПЦ, яке організовувалося після війни по всіх таборових громадах українців-емігрантів у Німеччині. В 1946 р. був секретарем парафіяльної ра-

ди Свято-Покровської парафії в м. Регенсбурзі. Перебуваючи кілька років на лікуванні у санаторії, виконував обов'язки дяка при священнику, який духовно окормлював православних українців у медичних закладах. В 1950–51 рр. організував парафію УАПЦ.

Восени 1951-го Дублянський одружується з Євгенією Більо. Того ж року, після належної підготовки, в Мюн-

хені архієпископом Никанором (Абрамовичем) рукоположений у диякона і священника.

З 1952 по 1970 рр. був настоятелем кількох парафій у Західній Німеччині. За ревне служіння митрополит Никанор у 1956 р. підвищив його в сан протоієрея.

З того ж року став членом ради митрополії УАПЦ, з 1969-го – Вищого церковного управління (спочатку секретарем, потім головою, піднесений до сану протопресвітера).

З перших днів свого священства, незважаючи на тяжкі умови, о. Анатолій розпочав заходи щодо заснування друкованого органу УАПЦ. В кінці вересня 1952 р. вийшло з друку перше число журналу «Рідна Церква» за редакцією самого засновника. Старами отця часопис виходив спочатку як двомісячник, а в 1958–1988 рр. як кварталник. Окрім статей церковно-історичного характеру в журналі, душпастир підготував і видав у 1962 р. дві наукові праці: «Українські святи» та «Тернистим шляхом. Життя митрополита Никанора (Абрамовича)».

У 1978-му отець Анатолій овдовів, прийняв чернецтво. У 1981 р. на Соборі УАПЦ в США обраний на єпископа. Відбулася його архієрейська висвята на єпископа Лондонського і Західноєвропейського. Хіротонію звершили митрополит Мстислав (Скрипник), архієпископи Марк (Гундяк) і Константин (Баган). У 1983 р. був піднесений до сану архієпископа Паризького і Західноєвропейського, в 1994-му – митрополита.

За заслуги перед Церквою і народом Український вільний університет у Мюнхені 1988 р. нагородив його званням почесного доктора філософії. З 1992-го він стає дійсним членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка в Європі.

Митрополит Анатолій (Дублянський) помер 28 жовтня 1997 року на 85-му році життя. Похований на міському цвинтарі в Новому Ульмі. Цей достойник увесь земний шлях пройшов з великою любов'ю до Бога та земної Батьківщини, увійшов в історію Української Церкви як видатний православний ієрарх XX століття. Він не втомно збирав духовні скарби та щедро ділився ними.

Владика Анатолій був не тільки релігійним діячем, а й великим меценатом. З початку 1990-х багато допомагав церкві в Україні, надсилаючи церковне начиння, ризи. У 1992 р. він прийняв рішення передати частину своєї бібліотеки, яку збирав усе життя, на Волинь, зокрема Історико-культурному заповіднику «Старий Луцьк» і тодішньому Педагогічному інституту ім. Лесі Українки. У 1993 р. другу частину своєї книгозбірки (понад 300 томів), переважно богословського змісту, подарував тодішній Волинській семінарії Київського Патріархату. Для духовної школи це було неocenно (наприклад, серед книг – два примірники Требника Петра Могили). Уся добірка нині становить окремий фонд ім. Митрополита Анатолія (Дублянського) у бібліотеці Волинської православної богословської академії.

Протоієрей Микола ЦАП,
канцлер єпархії, викладач ВПБА
Світлина Леоніда МАКСИМОВА

ють різні. Часто ж так трапляється тому, що молільник не має щирої любові, благодатного пориву, який би з'єднав із Христом, наголосив архієрей. Якщо ти ближнього ненавидиш, то й Бога не любиш. Треба усвідомити: коли робиш щось для іншого, то робиш це для Самого Бога. Нехай же серця наші наповаються нелицемірною любов'ю, побажав архієпископ.

У Ківерецькому деканаті

8 листопада єпископ Володимир-Волинський Матфей відвідав парафію Великомученика Димитрія Солунського с. Жорнище з нагоди престольного празника й очолив Божественну Літургію. Із ним співслужили: намісник луцького Замкового монастиря Архангелів ігумен Святополк (Канюка), настоятель парафії священник Мар'ян Береза та інші панотці. До молитви долучився сільський голова Сергій Кучер.

За Відправою владика виголосив проповідь про відвідування дому Божого.

Історія цього храму доволі цікава. У 1861–1914 роках тут стояв мурований костел, під час Першої світової війни його було зруйновано. У 1921-му святиню відбудували дерев'яною. 1959 року радянська влада влаштувала в ній склад і лише 1988-го передала православній громаді.

Нагострили духовну зброю

9 листопада Церква вшановує преподобного Нестора Літописця, а в державі це ще й День української писемності та мови. Тож у домовому храмі Всіх волинських святих Волинської православної богословської академії (ВПБА) відбувся молебень до цього угодника Божого, якого вважають батьком вітчизняної літератури й історії. Відправу очолив секретар ВПБА протоієрей Ігор Скиба. Від імені ректора він вручив заступнику директора видавництва «Ініціал» Олександрові Більчуку ювілейну медаль за значний особистий внесок у розвиток духовної освіти на Волині та з нагоди 20-річчя відродження Волинської духовної семінарії.

По тому в читальному залі бібліотеки академії відбувся літературний журнал «Слово – меч духовний». Його підготувала і вела викладач Міла Хоміч. Лунали поетичні рядки, українські пісні. Сторінками журналу стали презентації книжок єпархіяльного видавничого відділу «Ключі»: поетичної збірки Валентини Якушевої «Намальоване щастя» (у виконанні авторки прозвучала поема «Нестор Літописець») та збірки новел «Тетрамерон» Брата Віктора. Завідувач «Ключів» Дмитро Головенко подарував ці видання академічній книгозбірні.

У Горохівському деканаті

11 листопада парафія Вознесіння Господнього в Горохові відзначила 20-ліття перебування в лоні Київського Патріархату, а також 20 років служіння в ній настоятеля протоієрея Андрія Сидора (декана). В урочистому Богослужінні, яке відбувало місцеве духовенство, взяли участь представники влади, директор школи-гімназії Володимир Зінчук. Канцлер єпархії протоієрей Микола Цап виголосив слово про події минулого, пов'язані з ювілеєм. Він зазначив, що Господь сподобив нас жити в той час, коли маємо свою державу, рідну Церкву, тож повинні цінувати свободу. За заслуги перед Київським Патріархатом було нагороджено ювілейними медалями Апостола Андрія Первозваного таких достойників: голову райдержадміністрації Жанну Савчук, родину Зіневичів, Володимира Зінчука, Андрія Криштальського, Марію Пасічник, Єлизавету Поліщук, Лідію Бобко, Петра Боярчука, Олега Дідика; архієрейських благословених грамот удостоєно настоятеля, церковну громаду та хори.

З 20 листопада по 2 грудня у храмі Вознесіння Господнього м. Горохів перебувала копія Тростянецької чудотворної ікони Божої Матері «Одигітрія». Уже рік ця святиня мандрує парафіями нашої єпархії. А тими днями й горохівська громада мала змогу прикласитися до ікони й попросити в Матінки Божої заступництва. Щодня, по чергово, священнослужителі благочиння звершували Божественну Літургію та молебень до Богородиці, а ввечері відправляли акафіст. Як зазначив о. Андрій, було вже кілька випадків, коли люди

Закінчення на 6 стор.

Святий Миколай. Кінець XVII ст., с. Чорнів Турійського району. Матеріал і техніка: дерево, левкас, темпера, гравіювання, золочення.

Починаючи з особливого пошанування цього святого на Волині були у багатогранності його служіння і готовності завжди прийти на допомогу. Він – пастир, опора Церкви, борець із ересю; покровитель володарів і князів, подорожувачів і мореплавців; захисник бідних і знедолених, заступник за всіх, хто потрапив у біду. Найраніше свідчення про пошанування угодника на теренах краю зафіксовано в Іпатівському літописі. У 1227 р. князь Данило Галицький приїздив до Миколаївського Жидичинського монастиря поблизу Луцька «поклонитися і помолитися святому Миколі». Цей же літопис пише про чудо порятунку міста від нападу монголо-татарів 1259 р. завдяки заступництву святого. З того часу він вважається покровителем Луцька. З середини XVI ст. залишилися документальні свідчення про православну церкву Св. Миколая на площі перед Воротною вежею Окольного замку, звідки починався ринок. Образ святого знайшов відображення і на печатці міського уряду. На честь святих на Волині будувалися храми й монастирі, писалися образи. Волинські іконописці зображували угодника і духовним пастирем, і суворим ієрархом Церкви, оборонцем християнської віри, і милосердним покровителем слабких та знедолених. Традиційний, класичний тип святих змінювався під впливом естетичних норм і традицій, стильових і духовних пріоритетів різних епох.

Майже на всіх давніх волинських іконах його фронтальна постаць подана в єпископському облаченні у трьох варіантах: у повен зріст, по колінно або до пояса. Правою рукою Миколай благословляє, у лівій тримає закрите Євангеліє. У ростових зображеннях у лівій руці святого – жезл, рідше книга. На багатьох образах у верхніх кутах на хмарах розміщено постаті Христа з Євангелієм і Матері Божої з омофором як нагадування про події Нікейського собору 325 р., у якому єпископ Мир Лікійських брав участь. Найчастіше на волинських іконах бачимо поколінне зображення Миколая. Ду-

ховною проникливістю відзначені образи святого у творчості Майстра ікон з Михнівки, написані на переломі XVII – XVIII ст. у ренесансних традиціях. Знайдений майстром типаж повторюється з незначними змінами в творах із колекції Музею волинської ікони.

На реліквії з с. Чорнів Турійського району святий зображений в одязі православного архієрея, що вказує на служіння, якому він присвятив життя. Світлом наповнені його лик, змальований темно-рожевою вохрою, і рука, піднята у благословенні. Високе з зализинами чоло розкреслене легкими зморшками. Спокій, мудрість і духовна сила – у погляді його очей. Сріблом лягає навколо лику тонко прописане ледь хвилясте волосся. На Миколаї – білосніжна фелонь, гаптована легким квітковим орнаментом, із плечей спускається рожевий омофор з темно-синіми чотирикопечними хрестами. Автор приділяє увагу змалюванню не тільки одягу святих, але й палітурці Євангелія: золотий обріз книги, імітація шкіри, срібні застіжки, графічне зображення Голгофи у середнику. Миколай тримає рукою Письмо через плат і полу фелоні, що підкреслює проповідницьке служіння пастиря.

Тло ікони гравіюване рослинним візерунком. Майстер використовує традиційні для волинського іконопису кольори: блідо-рожевий, вохристий, яскраво-білий, зелений, червоно-цеглястий. Художні прийоми, використані автором, роблять твір декоративним і урочистим.

В образі святого Миколая втілено всенародну любов до угодника, який отримав після смерті широку відомість, славу і честь у всьому християнському світі. Протягом багатьох століть змінювалися уявлення про його зовнішній вигляд та атрибути, але незмінним залишався основний зміст його образу, лейтмотивом якого була безмежна любов до людей, відкритість і доступність кожному, незалежно від віку і соціального стану.

Тетяна ЄЛІСЄВА,
завідувач Музею волинської ікони

«ХРАМ ВІДКРИТИЙ ДЛЯ ВСІХ»

Нещодавно вийшла друком книга «Топ-волиняни», укладена Рекламно-інформаційним агентством «Твій вибір»*. (Топ – це список найпопулярніших творів, речей, діячів). Тож у виданні містяться інтерв'ю з найбільш знайомими людьми краю: державними діячами, підприємцями, медиками, освітянами, спортсменами, митцями та іншими фахівцями). У виданні є й інтерв'ю з митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом: він розповідає про своє служіння, відкриття храмів, парафіян тощо.

Життєва дорога цього архієрея розпочалася в мальовничому селі Лосятин, неподалік Почаєва. Куполи Почаївської лаври, які він бачив щораз, виходячи з дому, ще з дитинства лишили незабутній відбиток на душі, і, можливо, стали тим знаковим моментом, який і визначив його майбуття – усього себе, все своє життя і працю віддати служінню Богу.

– Владико Михаїле, скажіть, будь ласка, що спонукало Вас до священницького служіння?

– Почаївська Лавра з дитинства ніби кликала до себе: це особливе місце, яке формувало мій світогляд. Мої батьки були глибоко віруючими людьми, ми відвідували церкву, старалися жити згідно із християнськими заповідями, навіть попри непрості радянські часи, коли православна віра піддавалася гонінням.

– У Почаєві, незважаючи на радянські часи, служба велася?

– Так, у Почаєві й у нашому селі церква не закривалася. Жителі села перебували у вірі, у бадьорому стані, що й допомагало долати труднощі. З Лосятина вийшло три архієреї, двоє з них – митрополити, а священників годі й перерахувати, сотні дві точно. Мій попередник владика Яків – людина, яка мала визначальний вплив на мене, – родом із Лосятина. Один із моїх братів теж став священником, інший – культпрацівником.

– Чи траплялися у Вас моменти сумнівів у вірі або у правильності вибраного шляху?

– У вірі сумніву ніколи не виникало, жодних вагань я не зазнав. Віра з дитинства була моєю опорою. Виникали богословські питання, відповідей на які я тоді не знав, але згодом отримав. Жодна людина не може сказати, що знає все про Бога, про віру, адже це все одно, що сказати: ти знаєш Господа. Людині розумом не можна сповна осягнути Божественного. Людина і Бог – це завжди велика таємниця, яку треба відкривати кожен день, усе життя. З часом у мене постав лише момент вибору: йти шляхом сімейного священнослужителя чи ченця.

– Постриг – це ж повне відречення від мирського життя. Чи важко було зваяжтися на таке рішення?

– Вибір був непростий, але я визначився, що найбільш повноцінно можу потрудитися для Церкви, якщо ніщо зовнішнє мене не обтяжуватиме. Коли пішов працювати в Почаївську лавру, мені життя відкрилося по-новому. Я побачив, як живуть монахи, відчув, що їхній уклад близький мені. Тоді працювати в церкві вихідцем із наших західних країн не можна було, тому я поїхав на схід, у Черкаси, там півтора року прислужувався при храмі, у якому якраз і служив тоді ще архімандрит Яків. Його життя, його принципи дуже вплинули на мене, відіграли важливу роль у моєму рішенні прийняти чернецтво. Отець Яків став моїм духовним наставником, висвячував мене в сан ієромонаха та єпископа. Так склалося, що я став його наступником. Думаю, це відбулося за його молитвами.

– Скільки нових церков відкрито за роки незалежності?

– На Волині вже освятив близько 60-ти нових церков. Єпархія збільшилася майже удвічі. На сьогодні у нас є шість монастирів, із яких один – скит, чотири чоловічих і два жіночих.

– А чи збільшується у Свято-Троїцькому кафедральному соборі кількість парафіян?

– Скажу інакше: хоча загальна кількість храмів на Волині збільшується, у нас у соборі парафіян не зменшується. Варто зазначити, що парафія омолоджується, середній вік – 35 років, стає все більше молоді.

– А якщо до церкви приходять невідгодована людина, як її сприймають у соборі?

– Храм відкритий для всіх. Якщо людина ще не освоїлася, не знає, як поводитися у храмі, їй не будуть насильно робити зауваження, вона, якщо захоче, сама задасть питання й отримає відповідь. Ми не чіпляємося до форми одягу. Адже бувають моменти, коли людина відчуває потребу в молитві, у прилученні до церкви. У таких ситуаціях одяг не повинен ставати на заваді відвідування храму.

– Чому в Україні, і на Волині зокрема, з'явилося так багато релігійних течій, різноманітних конфесій?

– Наша спільнота дуже довго перебувала у своєрідному освітньому голоді, в тому числі й релігійному. І коли кордони відкрилися, до нас пішли всі місіонери будь-яких гатунків. Одні – для того, аби мати фінансову підтримку, інші – для того, аби володіти людьми як із політичного, так і економічного міркування. Приваблюють можливість виїхати за межі України, мотивують частку нестійких людей, пропагують свою культуру, свій побут як щось нове й оригінальне. А насправді – просто збивають людину з її шляху, видаючи бажане за дійсне.

– Що би Ви сьогодні побажали людям?

– Насамперед хотів би побажати ніколи не втрачати віри. Бачити в тому, що відбувається у країні, промисел Божий. Найважливіше – просто любити. Любити себе, любити свій край, любити одне одного.

– Яка святиня, яке місце у світі для Вас має особливе значення?

– Кувуклія, гріб Господній; Почаївська лавра, стопа Божої Матері. Це місця, куди я завжди хотів би повертатися.

* Книгу можна придбати в магазинах обласного центру, а також у редакції РІА «Твій вибір» (просп. Соборності, 11а) та видавництва «Вісник і К.» (просп. Перемоги, 15).

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

Духовна втіха

4 листопада митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив Божественну Літургію у храмі Казанської ікони Божої Матері селища Іваничі з нагоди престольного празника, 15-річчя освяти церкви та 20-ліття священничого служіння настоятеля протоієрея Андрія Мельничука. Із ними творили молитву декан протоієрей Ярослав Мельничук та інше місцеве духовенство.

За Відправою владика виголосив проповідь про храм. Спів нашої душі, внутрішній стрижень, на якому ми завжди будемо триматися, – це дім Божий, зазначив архієрей. Через нього ми приходи-

мо у світ, приймаючи таїнство Хрещення. Через нього ми оздоровлюємось, очищаємось, усвідомлюємо духовні цінності. Через нього ми відходимо в інший світ, накопичивши дарів Святого Духа.

На празник прийшло багато посадовців, зокрема: голова райдержадміністрації Лідія Томашевська, селищний голова Федір Войтюк, прокурор Людмила Герасимчук, начальник відділу освіти і науки Надія Жук, головний лікар райлікарні Петро Ципа, директор цукрового заводу Ярослав Кауза, головний редактор газети «Колос» Валентина Петрущак.

Наостанок діти з недільної школи під керівництвом Олеси Лободи проспівали святкових пісень.

Нова божниця

10 листопада на парафії Великомучениці Параскеви-П'ятниці в с. Соснина Іваничівського деканату освятили каплицю Введення Пресвятої Богородиці у храм. Її поставлено при в'їзді в село – для духовної оборони – за почином настоятеля священника Володимира Конопка на кошти сім'ї фермера Леоніда Карпюка (постійного жертводавця громади).

Чин освячення очолив помічник декана протоієрей Андрій Мельничук. Окрім о. Володимира, співслужило інше духовенство – місцеве й Нововолинського деканату. В молитві взяли участь голова сільради Марія Синюк, депутат райради Юрій Мазурок. А Леонідові Карпюку цього дня було вручено відзнаку Патріарха – орден Святителя Миколая Чудотворця.

Вірити вчинками

10 листопада парафія Великомучениці Параскеви-П'ятниці с. Чаруків Луцького районного деканату відзначила престольний празник і 20-ліття побудови свого храму. З нагоди ювілею біля нього освячено капличку з пам'ятним хрестом.

Очолив святкове Богослужіння митрополит Михайл, із яким співслужили канцлер протоієрей Микола Цап, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Ігор Швець, настоятель парафії протоієрей Ігор Скиба, інше місцеве духовенство та з Рівненської єпархії.

У казанні владика наголосив на сповіданні віри. Багато хто думає, що то просто «ходити до храму». Але ні, далеко не лише це. Сповідання віри це те, як ти живеш, як поводишся вдома, на вулиці, на роботі. Сповідання нами православної віри в усьому повинно бути прикладом для наслідування її іншими, підкреслив архієпископ.

Радість і сум

4 листопада єпископ Володимир-Волинський Матфей освятив новозбудований храм Почаївської ікони Божої Матері в с. Клубочин Цуманського деканату. Після Божественної Літургії було відправлено заупокійну літію на місцевому Меморіалі слави, адже саме цього дня минуло 70 років клубочинської трагедії: за агітацію та боротьбу проти нацизму німці вбили 137 місцевих жителів, а село спалили.

Із владикою співслужили цуманський благочинний протоієрей Тарас Манелюк, настоятель протоієрей Петро Герасимук, інші місцеві панотці та з Луцького районного деканату. До молитви, зокрема, долучились голова райради Михайло Марчук, керівник апарату райдержадміністрації Анатолій Степанов, директор ДП «Цуманське лісове господарство» Олександр Грицай, силеський сільський голова Олександр Ходорчук, начальник відділу культури та туризму РДА Галина Слатініна.

За Богослужінням архієрей промовив слово про храм, шанування Діви Марії та любов до рідної Церкви. Зокрема зазначив, що дім Господній – це місце, де грішник може стати праведником, адже тут людина набирається мудрості, вчиться терпіння, любові, прощення.

Досі в селі церкви не було, тож у 2006 р. вирішили розпочати будівництво. Роботи проводилися за сприяння управління «Волинлісу» (директор Богдан Колісник) та «Цуманського лісового господарства».

Де скарб, там і душа

14 листопада митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив урочисту Божественну Літургію та освятив відреставровану верхню купольну частину храму Безсрібників і чудотворців Космий і Даміана с. Холоневичі Цуманського деканату з нагоди престольного свята і 15-річчя освячення церкви. З ним співслужили декан протоієрей Тарас Манелюк, настоятель священник Василь Михалко, місцеві панотці та з Рівненської єпархії.

За Відправою владика виголосив проповідь про марнотні цінності. Зокрема, зазначив, що ми не повинні захоплюватися матеріальним, ніщо не повинно володіти людиною, тільки Господь. Життя можна віддати за Бога, віру, Церкву, рідну землю, але не за матеріальне. Як ми в сутності своїй, таке й життя провадимо і до такого прагнемо, зазначив архієрей.

Дім Божий сяє

18 листопада наш митрополит освятив відреставрований іконостас і нові розписи храму Архистратига Михаїла в с. Промінь (Пілганів) Луцького районного деканату, очолив Літургію. З владикою співслужили декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель протоієрей Володимир Дрозд та інше духовенство.

У проповіді про храм архієрей наголосив: важливо утримувати церкву в найкращому порядку, але належить постійно пам'ятати, що дім Господній – це училище благочестя, у якому вчать, як жити за євангельськими істинами, це дорога до Царства Небесного. Ісус Христос кожному з нас дає можливість піднятися до Небес, але через гріх ми відкидаємо себе від Бога. Тож нехай ця оновлена святиня освячає вашу життєву дорогу, побажав високопреосвященний.

На завершення вихованці недільної школи привітали учасників свята віршами та співами. Парафію, її хор і найбільших жертводавців нагороджено архієрейськими благословеннями грамотами.

В оновленій церкві

21 листопада єпископ Володимир-Волинський Матфей очолив Літургію в храмі Архистратига Михаїла с. Омельно Ківерецького деканату з нагоди храмового празника. Із владикою співслужили намісник луцького Замкового монастиря Архангелів ігумен Святополк (Канюка), настоятель парафії священник Василь Довбуш, духовенство місцеве та з Цуманського деканату. У Відправі взяла участь голова сільради Тетяна Бугайчук.

Преосвященний виголосив проповідь про відвідування церкви, покаювання та сутність християнського життя.

Цьогоріч храм, датований 1776 р., було відреставровано. Як розповів інформаційній службі єпархії о. Василь, роботи виконувалися за сприяння начальника обласного управління лісового та мисливського господарства Богдана Колісника. Тож декількох лісівників та інших жертводавців цього дня відзначено архієрейськими грамотами.

Валерія ЛЕСЮК, Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина інформаційної служби єпархії,
з архіву єпископа МАТФЕЯ (Шевчука)

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на 2, 3 стор.

підходили й дякували, що помолившись біля образу, забули про біль.

Літургія – дитячими вустами

11 листопада у храмі Святої Трійці с. Тростянець Ківерецького деканату вперше пролунала Служба Божа у виконанні хору недільної школи собору Різдва Христового м. Володимира під керівництвом Лариси Лучинець. Відправили Богослужіння настоятель священник Сергій Ледвовк і клірик володимирського собору, директор недільної школи протоієрей Ігор Бігун. Після Відправи о. Ігор спільно з учнями відслужив і молебень перед чудотворною Тростянецькою іконою Божої Матері. Для усіх богомольців о. Сергій провів екскурсію парафіяльним музеєм і кожному на згадку подарував тростянецький образок. Громада щиро дякувала дітям за молитовне свято.

У Луцькому районному деканаті

18 листопада у с. Підгайці закладено наріжний камінь і освячено фундамент майбутнього храму Архістратига Михаїла. Служіння очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Він закликав усіх небайдужих об'єднатися навколо богоугодної справи – зведення Господнього дому.

Із владиною співслужили декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель священник Іван Гуреев та інше місцеве духовенство. У молитві взяв участь голова сільради Юрій Семенюк.

Як розповів інформаційній службі єпархії о. Іван, 2003 року в селі спільними зусиллями парафіян за кредитні кошти було зведено каплицю, 2004-го – освячено. Окресною богослужінь став церковний хор, до якого долучилися місцеві вчителі та багато інших. Оскільки з кожним роком число вірних зростає, стало питання про спорудження церкви. Новий храм стоятиме над трасою Луцьк–Дубно, загальна площа сягатиме 420 кв. м. Його вивершуватимуть сім золотих куполів заввишки 30 м.

У Локачинському деканаті

21 листопада наш митрополит очолив храмове свято парафії Архістратига Михаїла в с. Павловичі. Під час урочистої Відправи з владиною співслужили декан протоієрей Ігор Дружинець, настоятель священник Віталій Худий та інші священнослужителі. З усіма молилися перший заступник голови райдержадміністрації Михайло Скопюк, голова сільради Мирослав Базар.

Це на пам'яті старожилів третя церква в селі. Першу було розібрано через ветхість, а друга згоріла останньої війни. 20 років минуло з часу побудови нинішньої. Тож владику Михаїл у проповіді, зокрема, зазначив: знання минувшини допомагає у вірі, допомагає не забувати про своє коріння. А церква скеровує людину до чеснотного християнського життя. Не від матеріального статку правдива радість на душі в людини, а від того, що Всевишній перебуває всередині нас.

Архієрей нагородив благословенними грамотами голову парафіяльної ради Віталія Прокуду, багатьох інших трудівників на Господній ниві, а парафії подарував Волинську ікону Божої Матері.

У Рожищанському деканаті

Першу Божественну Літургію в новому храмі Архістратига Михаїла відправили в с. Рудня. 21 листопада, у день престольного празника парафії, Відправу очолив декан протоієрей Василь Шняк. З ним співслужили: ігумен монастиря Успіння Пресвятої Богородиці в с. Сокіл ігумен Яків (Мільян), настоятель священник Тарас Ханас, духовенство місцевого Ківерецького та Луцького міського деканатів. Разом із громадою молився весь склад сільради на чолі з головою Світланною Якимлюк.

Звертаючись до учасників свята, о. Василь зазначив: звівши цю святиню, нечисленна ще парафія подбала не тільки про власне духовне очищення, а й про моральну культуру своїх нащадків. А о. Тарас і староста Володимир Шутовський поіменно висловили вдячність багатьом благодійникам, котрі щедро жертвували на спорудження й облаштування Божої домівки.

ІНТЕРВ'Ю ДО ЮВІЛЕЮ

ВІН ЗАСІВАЄ НИВУ

Протоієрею Євгенові Шевчуку – 15 років священничого служіння

Євген, придбавши молитовника в одному з львівських храмів після Служби Божої, рушив на вихід і зупинився біля гурту людей. Вони не розходилися в очікуванні ченця, який мав до них підійти. Цей чернець був не простий, а ясновидець, і кожен, прийшовши сюди, хотів вирішити з його поміччю свої проблеми...

І ось чорноризець підійшов до них. Його погляд був гострим, як лезо бритви, очі, здається, проникали наскрізь, аж трохи моторошно ставало. Люди розступилися півколом... Він підходив до кожного з прибулих і щось йому говорив. Невдовзі підступив і до Євгена, рвучко взяв з його рук молитовника і майже відразу віддав назад, прорік:

– Щоб вирішилося твоє питання, ти повинен стати священиком! Тоді все буде добре! – І відійшов, нічого не пояснюючи.

Велике сум'яття душі охопило Євгена! Як?! Що? Коли? Безліч питань роїлося в його голові. Він, тридцятилітній одружений чоловік, з двома вищими освітами (львівські Політехніка й Аграрна академія) ще має вивчитися на священника?

Ні, не те, щоб він не вірив ченцю чи був байдужим до віри, ні! На Львівщині дітям і раніше змалечку розповідали про Бога, навчали не грішити, щоб отримати ласки Всевишнього. Малого Євгена бабуся також водила до храму, виховувала в покорі, смиренні, він виріс з повагою і любов'ю у серці до Творця. Таємно вінчався і дітей хрестив... Але все-таки наказ стати священником став значною несподіванкою. Хоча в шкільні роки таке бажання часто закрадалося в його душу, лише любов до техніки тоді перемогла.

Ну, а тепер повернімося до храму і до людей, з якими розмовляв чернець. Сюди Євген, як ви зрозуміли, прийшов не просто так, а зі своєю проблемою, зі своїм каменем на душі, який тиснув на серце, а воно боліло і не стихало. Його молодша дружина хворіла, ця підступна недуга могла в будь-який момент обірвати її життя. Прийшов порадитися, як врятувати її з тих жорстоких обіймів. А тут порада: стати священником!

...Через сім років Євген Андрійович Шевчук, який покинув світську роботу в селі Хобултова Володимир-Волинського району і закінчив духовну семінарію, був висвячений покійним митрополитом Яковом і направлений у володимирський собор Юрія Переможця. Відтоді для всіх рідних, друзів, знайомих і вірян він став отцем Євгеном, а сьогодні – ще й настоятелем цього храму та благочинним району.

Ревне служіння і молитви отця Євгена Тому, Хто є у кожному з нас, Хто зловлює наші порухи думки і бачить усі діла наші, – зробили свою справу. Духовного пастиря собору Юрія Переможця шанують у Володимирі. До нього горнуть парафіяни. Цей священник простою і щирістю приваблює кожного спраглою, який наче життєдайну воду в спеку, всотує Боже Слово. Молитви отця Євгена були почуті! Ласка Всевишнього світлим променем впала на його сім'ю: люба дружина зцілилася і сьогодні почувается добре. Вірте – і по вірі вам буде дано.

В отця Євгена 19 грудня невеличкий ювілей – 15 літ його служби на духовній ниві. Своєрідні жнива, під час яких підбивають певні підсумки. З цього приводу – декілька запитань герою цієї розповіді.

– Скажіть, будь ласка, чи важко служити Богу, перед Яким потрібно бути духовно чистим, як чисте немовля, у цьому світі несправедливості й спокусу?

– Працювати в мирі і служити Богові в Церкві – це дуже різні речі! Священик – це зразок для віруючих, на нього накладаються певні обмеження. Я ніби одночасно знаходжуся в двох різних місцях – окремо від парафіян і разом з ними. Спосіб мого життя впливає і на життя моєї сім'ї та родини. Бо як можна когось навчати, якщо ти сам не такий або діти твоєї не так виховані? Як можна говорити про віру, якщо в тобі її немає? Тому скажу однозначно: служити Богу не легко, але якщо в тобі є віра, то всі спокуси здолати можна. Усім важко, і мені також, але я себе

намагаюся смиряти. Смиренна людина робить подвиг перед Богом. Повірте, усі заповіді можна виконувати, аби тільки ми хотіли. А якість роботи священника видно по тому, чи зростає кількість парафіян у довіреному йому храмі.

– Дехто говорить, що Бог нас покинув, бо ми своєю поведінкою перед Ним завинили. Що з цього приводу думаєте Ви?

– Творець людину не покине ніколи. «Бо Я з вами по всі дні аж до кінця віку», написано в Євангелії від Матфея. То не Бог нас покинув, то ми робимо, що хочемо, бо маємо вільний вибір. Але кожен буде відповідати за свої гріхи.

– У теперішньому житті дуже багато біди, а декотрі навіть перетворюються у жебраків. Чому так мало чути про добрі діла священників,

чому серед них так мало тих, хто закликає до благодійництва і сам показує приклад?

– Я скажу не за інших, а за нас. Ми працюємо у цьому напрямку в межах своєї парафії. Ще не було такої служби, щоб у нашому храмі не стояла скринька на благодійність. І хворим ми допомагаємо, але не робимо реклами цій своїй роботі. Священиків інших конфесій шануємо, не заважаючи їхнім справам.

– У кожній людини є свої мрії. Про що мріє отець Євген?

– У мене є дві мрії. Перша: щоб моя праця в духовному руслі дала найкращий результат і люди, які мені доручені Богом, збагатились духовно і в майбутньому досягли Божого Царства. Друга: щоб у світі був мир і спокій, і люди мали тілесне здоров'я, а члени моєї сім'ї жили богоугодним життям. Але на те все воля Божа і слід на неї покладатися.

– Так багато сокровенного накопичується в душі кожної людини, про що хочеться комусь найближчому розповісти. З ким ділитесь особистим Ви, чи є у Вас друг?

– Найперший друг – то моя дружина, яка терпляче несе зі мною нелегкий хрест. Окрім того, я маю справжнього хорошого друга, з яким ми дружимо вже багато років.

– Коли відволікаєтеся від усіх церковних справ, до чого найперше тягнеться душа?

– Я дуже люблю працювати на землі, і без цього в буквальному розумінні не уявляю своє життя. Бо так приємно в кінці року бачити плоди трудів і дякувати за цю ласку Небесному Творцю. Не було б матінки-землиці – і життя людське втратило б сенс.

Яким має бути шлях у майбутнє кожного з нас, знає лише Той, Хто дав нам життя. Ним було визначено, що Євген Андрійович Шевчук стане отцем Євгеном лише тоді, коли здобуде дві технічні освіти й закінчить семінарію. Ревно засіває він не тільки ниву духовну, а й земну. Тож хай щастить йому в ділах праведних!

Людмила ЛУКНИЦЬКА,
м. Володимир

В Іваничівському деканаті

24 листопада митрополит Михаїл побував у с. Волиця, щоб молитовно підтримати місцеву громаду в спорудженні храму Апостолів Петра й Павла. Разом із деканом протоієреєм Ярославом Мельничуком, настоятелем священником Василем Матвійчуком та іншим духовенством владику відправив молебень біля майбутнього Господнього дому, окропив присутніх освяченою водою й виголосив слово про храм. У парафіяльній святині, як він сказав, кожен може і поділитися радістю, і розділити горе.

У цьому селі, яке налічує приблизно 80 дворів, раніше церкви ніколи не було. Два роки тому тут поставлено невеличку божницю, розповів інформаційній службі єпархії о. Василь. Але громада мріяла про велику храмину, тож рік тому розпочалося її будівництво. Поруч зводиться й каплиця-альтанка Пресвятої Богородиці, де звершуватимуться служби в літню пору.

У Луцькому міському деканаті

26 листопада в обласному центрі вшанували пам'яті громадського діяча XVII–XVIII століть, борця за Православ'я, члена Хрестовоздвиженського братства Данила Братковського. Цього дня минуло 310 років від його страти.

За участі духовенства храму Воздвиження хреста Господнього на чолі з настоятелем священником Василем Клочаком, голови Волинського крайового братства Святого апостола Андрія Первозваного (Луцького Хрестовоздвиженського) Андрія Бондарчука, працівників історико-культурного заповідника «Старий Луцьк», козацтва, студентів Волинської православної богословської академії, громадськості звершився хресний хід дорогою, якою вели братчика Данила для страти на майдан Ринок.

Звертаючись до присутніх, о. Василь закликав не забувати героя в молитвах. Як зазначив Андрій Бондарчук, довгий час це ім'я було забуте, а віднині започатковано таке вшанування пам'яті Данила Братковського, щоб увіковічнити його подвиг.

На завершення ходу попрямувала до некрополя Хрестовоздвиженської церкви (там покоїться прах братчика), де було відслужено літню по цьому подвижникові.

У Ковельському районному деканаті

27 листопада декан протоієрей Іван Бонис під час чергового засідання громадської ради при Ковельській райдержадміністрації висловив пропозицію щодо належного шанування в районі Господнього дня, тобто перенесення базарів з неділі на понеділок. Адже, за його словами, нині люди дбають більше про матеріальне, а про духовне забувають.

Як ми вже повідомляли, подібне рішення за почином депутатів – віруючих різних конфесій – прийняла Колківська селищна рада Манастирського району.

В обителі

У чоловічому монастирі Святителя Миколая Чудотворця с. Жидичин Ківерецького деканату розпочато роботу над перекладом книги «Тлумачення на Псалми», у якій зібрано багато духовних скаргів із патристики (богословської дисципліни, що вивчає вчення святих отців). Декан монастирів єпархії ігумен Константин (Марченко) зазначає, що проект, над яким трудиться насельник обителі ієромонах Никодим (Мартинів), вирішили здійснити з огляду на недостатню кількість україномовної богословської літератури. На сайті жидичинського монастиря Chernetvo.org читачів закликають про допомогу щодо перекладів (не тільки з російської) та мовознавчі зауваження. Зацікавлених у співпраці просять писати на адресу: spovidnyk@gmail.com.

Просвітницько-видавничий центр Преподобного Миколи Святоші, князя Луцького, що діє при цьому монастирі, створив офіційний інтернет-відеоканал «Жидичинська архімандрія». Він розміщується за такою адресою: Youtube.com/nicolacentr. Як зазначив о.Константин, на каналі будуть висвітлюватися події, пов'язані з чернечим життям: служби, проповіді, репортажі тощо. Деякі сюжети вже розміщено.

Інформаційна служба єпархії

Докладніше про ці та інші події – на офіційному сайті Pravoslavia.volyn.ua

ПІЗНАЄМО БІБЛІЮ

ЧОТИРИ РАЙСЬКІ РІКИ

«З Едему витікала ріка для зрошення раю; і потім розділялася на чотири ріки. Ім'я однієї Фисон: вона обтікає всю землю Хавила, ту, де золото; і золото тієї землі добре; там бдолах і камінь онікс. Ім'я другої ріки Гихон [Геон]: вона обтікає всю землю Куш. Ім'я третьої ріки Хиддекель [Тигр]: вона протікає перед Ассирією. Четверта ріка Євфрат» (Бут. 2:10–14)

Дуже загальний і вельми загадковий характер біблійної розповіді про рай, зокрема існування в ньому якихось таємничих дерев і особливо – дерева пізнання, був і для древніх єретиків, і для новітніх раціоналістів приводом вважати всю біблійну розповідь про нього суцільною алегорією. Однак Мойсей вказує топографію раю, засвідчуючи цим його колись буквально існування на землі.

«З Едему витікала ріка для зрошення раю; і потім розділялася на чотири ріки».

Ось перша суттєва географічна ознака раю. У єврейському тексті однак ця річка не названа, використане тут слово «нагар» означає взагалі велику ріку, цілий водний басейн, тому іноді вживається навіть щодо океану (Іов. 22:16; Пс. 23:2). Вона, беручи початок у землі Едем, тобто, ймовірно, на півночі Месопотамії, проходила через весь рай і вже на виході з нього розгалужувалася на чотири (ріки до потопу могли мати інші русла, ніж тепер).

«Фисон» – таким було ім'я першої з цих річок. Давня географія не зберегла нам такої назви, але сучасні вчені, мабуть, дослідили деякі її сліди: відкрите в ассирійських глиняних табличках

слово «фисан» означає «русло, канал». Оскільки ж ассирійське біблійне ім'я «Фисон» у буквальному перекладі означає «повноводний», то, можливо, під ім'ям першої райської річки треба розуміти один з найбільших каналів давньої Месопотамії, що служив для відведення води з Євфрату прямо в море і відомий у древніх грецьких авторів під назвою Паллокопас. Тією ж обставиною, що в біблійний опис раю вводиться канал, тобто вже штучна споруда людини, не слід бентежитися, бо Мойсей, судячи з усього, описував не первісну, допотопну, а сучасну йому топографію колишнього раю. І це тим більше ймовірно, що канал Паллокопас, за висновком авторитетного географа Ріттера, був проведений по висохлому руслу колишньої річки.

Ближче визначаючи становище річки Фисон, Мойсей вказує, що вона обтікає всю землю Хавила, яка славилася високопробним золотом, запашною смолою бдолах (Числа. 11:7) і дорожцінним камінням. Біблія знає дві країни з такою назвою: одна – хамітська (тобто населена хамітами) у північно-східному куті Єгипту (Бут. 10:7), інша – семітська, на північному заході від Месопотамії, яка називалася також Іектанідою

(Бут. 10:29). За контекстом, тут мова йде саме про семітську Хавилу. З цим збігаються і дані новітніх наукових пошуків, які відкрили в клинописних текстах співзвучне біблійному найменуванню «піщаної землі» Ард-ел-Хавілот, або Халат, по сусідству з Перською затокою.

«Гихон [Геон]: вона обтікає всю землю Куш». Розташування другої райської річки так само досить суперечливе, і тому краще почати з визначення країни, яку обтікала. У єврейському оригіналі вона називається «землею Куш», тобто місцем проживання кушитів, нащадків молодшого сина Хама – Куша, або Хуса (Бут. 10:5–8). Перекладачі на грецьку відтворили це словом «Ефіопія», чим подали багатьом привід шукати країну в північно-східному кутку Африки, по сусідству з Гислом, куди дійсно згодом і переселилися хаміти (Єр. 2:18). Але первісною батьківщиною кушитів, за Біблією (Бут. 10:6–10) і пам'ятками клинописної літератури, був східний берег нижньої течії Тигру і північно-східний кут Перської затоки, саме та сама долина Сеннаар, у якій, за Святим Письмом, осіли нащадки різних народів після вавилонського стовптворіння. Згуртувавшись під переважним впливом

кушитів, вони й утворили особливий народ, відомий у клинописних текстах під ім'ям Kassu, що співзвучно з біблійним «Куш». «Якщо ж Куш те саме, що Kassu, – говорить проф. Деліч, – то і Гихон можливо ототожнити з Гуханом, мессопотамським рукавом Євфрату». Але це, підкреслимо, лише одна з версій.

«Ім'я третьої ріки Хиддекель [Тигр]: вона протікає перед Ассирією. Четверта ріка Євфрат».

Імена двох останніх річок не становлять труднощів, оскільки водні артерії під цими назвами існують і нині. Тут тільки може викликати деякий подив напрям Тигру – на схід (або, як не точно перекладають грецькі тлумачі, а за ними і слов'янські, – «навпаки») від Ассирії, тоді як сама Ассирія мало не вся лежить на схід від Тигру. Можна припустити, що під «Ассирією» тут розуміється не країна, а місто, ім'ям якого звалася і вся держава, і руїни якого відкрито, дійсно, на східному березі Тигру (містечко Кілет-Шергі).

Таким чином, зіставляючи дані Біблії з відкриттями новітньої ассирології, місцезнаходження раю найдоречніше визначити у Месопотамській рівнині. За висновком ряду видатних учених (Ролінсона, Шрадера, Деліча, Якімова та ін.), біблійний ган-Еден тототжний з «ган-ідімі» – ассирійських текстів, і, отже, лежав у Вавилонії. Безперечна реальність земного раю встановлюється також багатьма іншими місцями самого Священного Писання (Бут. 13:10; 31:8–9 та ін.).

Андрій ХРОМЯК,
викладач ВПБА,
кандидат богословських наук

Не розумієте деяких місць у Святому Письмі? Бажаєте ґрунтовних пояснень окремих цитат із Біблії? Звертайтеся до редакції: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1, (0332) 72-21-82, vyeuv@ukr.net

ОГОЛОШЕННЯ

Трішки милосердя, будь ласка

Усі діти мріють про подарунки на Миколая, Різдво, Новий рік. Кожному хочеться свята. І ми робимо все для своїх кровинок, щоб вони почувалися щасливими.

Але є й такі діти, котрі теж мріють про подарунки, однак... усі гроші, які отримують мама і тато, йдуть на лікування, бо діагноз у цих дівчаток і хлопчиків – РАК.

Відділ організації благодійності та соціального служіння єпархії (завідувач Валерія Лесюк) 19 листопада розпочав передноворічно-різдвяну акцію «Подаруй мрію!». Кожен охочий, виконавши мрію однієї такої дитини, може зробити її щасливою, хоча б на мить. Посмішка онкохворих дітей – це найбільша радість для їхніх близьких, добровольців,

лікарів. Адже здебільшого лікування довготривале, понад рік, і майже увесь час дитина в палаті. Крім болю, терпить самотність, нудьгу, відчай.

Як ми довідалися про їхні бажання? Попросили написати листа св. Миколаю, а він розноситиме подарунки протягом усіх новорічних свят.

Тож запрошуємо небайдужих привнести трішки радості хворим онкогематологічного центру Волинської обласної дитячої лікарні. Кожен може стати для когось святим Миколаєм!

Ось перші мрії цих діток:

Юра, 9 років, – солодкий подарунок і великий конструктор «Лего»;
Марія, 14 років, – велика м'яка іграшка;
Юля, 12 років, – фотоапарат або маленька сумочка через плече.

За перебігом акції та мріями інших дітей можна дізнатися зі сторінки у «Фейсбуку» <http://www.facebook.com/socsluzhba>. За довідками звертайтеся на тел. 095-037-67-00, Валерія.

Допоможіть!

Помочі потребує Галина Володимирівна Сав'юк із м. Нововолинська. Жінка перенесла хірургічну операцію на важку і страшну недугу й тепер постійно перебуває під лікарським наглядом. Лікування довготривале і вимагає великих затрат. Просимо небайдужих і щиросердечних християн долучитися до збору коштів.

м. Нововолинськ, 15-й мікрорайон, 2/26, тел. 050-818-98-20. Пенсійна картка «Приватбанку» за номером: 6762 4688 5701 8133.

парафії Різдва Йоана Хрестителя в Ковелі, 26 січня – 10 років священичого служіння;
священнику Володимирові Горбачуку, настоятелю парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького дек., 26 січня – 30 років.

Щиросердечно вітаємо вас, боголюб'язні отці, з вагомими життєвими подіями! Хай Господь благословляє вас на жертвне служіння та многії, благії літа!

ОФІЦІЙНО

Священника Матвія Олійника призначено настоятелем парафій Архістрати́га Михаїла в с. Кругель та Воздвиження хреста Господнього в с. Нові

Кошари Ковельського райдек. (указ № 73 від 13 листопада 2012 р.).

Диякона В'ячеслава Багірова зараховано до кліру парафії Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку (указ № 74 від 13 листопада 2012 р.).

Священника Вадима Колесника призначено настоятелем парафії Воздвиження хреста Господнього в с. Угринів Горохівського дек. (указ № 73 від 15 листопада 2012 р.).

Священника Михайла Хімчака призначено священником домового храму Преподобного Миколи Святослава, князя Луцького, в чоловічому монастирі Святителя Миколая Чудотворця у с. Жидичин Ківерецького дек. (указ № 76 від 28 листопада 2012 р.).

ВІТАННЯ

Ювілеї

Протоієрею Олександрові Сеніву, настоятелю парафії Святителя Васи́ля Великого в с. Боголюбви Луцького райдек., 1 січня – 35 років;

протоієрею Володимирові Лозинському, настоятелю парафії Преображення Господнього та Преподобного Сергія Послушного, печерського, в с. Зміїнець Луцького райдек., 6 січня – 40 років;

протоієрею Андрієві Сеху, настоятелю парафії Апостолів Петра й Павла в Голобах Ковель-

ського райдек., 6 січня – 10 років священичого служіння;

священнику Анатолієві Корнійчуку, настоятелю парафії Рівноапостольної княгині Ольги в с. Хрипаліч Володимирського райдек., 20 січня – 5 років священичого служіння;

священнику Олегові Корчинському, настоятелю парафії Апостола і євангеліста Луки в с. Вигуріч Горохівського дек., 25 січня – 35 років;

протоієрею Андрієві Басарабі, настоятелю

ПАЛОМНИЦТВА

14 грудня – до святи́нь Киє́ва з нагоди дня ангела Патріарха Філарета: Печерська лавра – Феодосі́ївський, Введенський, Видуби́цький, Іо́нівський, Михаї́лівський Золотоверхий монастирі – Андрі́ївська церква – Володимирський собор (Літургія). Зголошуватись до 12 грудня. Виїзд 13 грудня о 23.30. Повернення – 14 грудня о 23.30. Вартість поїздки 250 грн.

22 грудня – до святи́нь Льво́ва. Зголошуватись до 21 грудня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 170 грн.

30 грудня – до святи́нь Володими́ра: собор і монастир Різд-

ва Христо́вого – Юрі́ївська церква – Васи́лівська церква – Успенський собор – Зими́нівський монастир. Зголошуватись до 29 грудня. Виїзд о 7.00. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 70 грн.

1 січня 2013 р. – до поча́ївських святи́нь: Лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монахе кладовище – джерело Праведної Анни. Зголошуватись до 31 грудня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 80 грн.

Під час Великого посту 2013 р. – до Святої Землі (проща «Дорогою Ісуса Христа» проводиться з благословіння Патріарха Фі-

ларета): Хайфа – долина Армагеддон – Назарет – Кана Галіле́йська – гора Фавор – біблійна Галі́лея – Яредні́т – гора Сіон – Ейн-Карем – Віфле́ем – Єрусалим – Віфанія – Юдейська пустеля – Єрихон – Мертве море – Лі́дда – Кумран.

Виїзд на всі прощі – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Осанна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

**ВОЛИНСЬКІ
ЕПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ**

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.

Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)

Друк – ПрАТ «Волинська обласна друкарня» Луцьк, просп. Волі, 27. Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 5927. Наклад 3500 пр. Передплатний індекс 91241

Редакція

Андрій ГНАТЮК (головний редактор), Віталій КЛИМЧУК (відповідальний секретар), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Валерія ЛЕСЮК, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «ІНЦІАЛ»).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСISTОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. Volynkonsystoriia@ukr.net.
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10.00–16.00.
Обідня перерва: 13.00–14.00

Керуючий єпархією

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел./факс (0332) 72-44-64

Канцелярія

Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Моб. (050) 956-70-00
Секретар Галина МЕЛЬНИК. Тел./факс (0332) 72-44-64

Інформаційно-видавничий центр

Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії) – info@sluzhba@ukr.net
Прес-служба (співпраця зі ЗМІ) – pres-sluzhba@ukr.net

Сайт Pravoslavie.volyn.ua – info@pravoslavie.volyn.ua
Газета «Волинські єпархіяльні відомості» – vyeuv@ukr.net
Телестудія «Собор» – головний редактор Андрій ГНАТЮК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.
Тел. (095) 126-40-77. Blaho@ukr.net
Видавничий відділ «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО.
Моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97. Kljuchi@ukr.net

Капеланська служба

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК.
Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

Паломницький центр «Осанна»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

Відділ організації благодійності та соціального служіння
Завідувач Валерія ЛЕСЮК. Моб. (095) 037-67-00. Social-sluzhba@ukr.net

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

Так, ще один храм!

25 листопада в обласному центрі митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив чин освяти каплиці на честь апостола Филипа (район вул. Чернишевського, за ЗОШ № 13) й урочисту Божественну Літургію. З ним співслужили єпископ Тернопільський, Кременецький і Буцацький Нестор, канцлер нашої єпархії протоієрей Микола Цап (луцький міський декан), ректор Волинської православної богословської академії (ВПБА) протоієрей Ігор Швець, декан монастирів єпархії ігумен Константин (Марченко), настоятель парафії священник Володимир Вакин (проректор з науково-дослідницької роботи ВПБА, кандидат богословських наук), духовенство місцеве, з Тернопілля й Полтавщини.

Владика Михаїл у слові до парафіян відповів на запитання, яке не раз йому ставлять із нагоди освячення чергового храму: «Скільки ще потрібно церков? Чи не досить уже?» – «Церков потрібно стільки, скільки бажать віруючі душі», – відповів архієрей. А те, що в чисто-му полі навколишні жителі побажали звести Божий дім,

хоч є й інші неподалік, свідчить про їхнє прагнення до вічного, нетлінного, і це бачить Усевишний, знавець людських сердець.

Каплицю зведено за почином сільського голови Ма-
яків (Княгинінка) Ігоря Ярмольського: елітний мікрора-
йон Черничі почасті розміщується на землях цієї сіль-
ради. Стараннями небадужих за два роки поставлено
тимчасовий храм. Жертводавцеві Олександрю Пилипо-
вичу, депутатові Луцької міськради, підприємцю, влади-
ка вручив патріаршу благословенну грамоту, інші добро-
дійники одержали грамоти митрополічі. До речі, серед
тих, хто сприяє громаді, – не тільки православні, і це вже
далеко не перший випадок на Волині за останні роки.

Настоятель о. Володимир закликає всіх вірян докласти
зусилля, аби невдовзі засяяв куполами й цегляний храм,
а дерев'яний правив за приміщення недільної школи (де
вже, до слова, навчається близько двадцяти дітей).

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина інформаційної служби єпархії

НАШЕ МИНУЛЕ

ДАВНІ КАМ'ЯНІ ХРЕСТИ НА ПОЛІССІ

З появою перших християн на нашій землі
хрест був присутній від народження людини до
смерті. Уже в IX ст. побутування хреста на Воли-
ні очевидне, зокрема серед розкопаних архео-
логами поховань. Це були перші християнські
поховання.

З X ст. таких знахідок значно більше, особли-
во на заході краю, і не лише в домовинах, а й
над могилами. На південній і центральній Воли-
ні наявні кам'яні хрести, в той час як на Поліссі
перевагу дерев'яних хрестів спостерігаємо до
кінця XIX ст.

Дерев'яні хрести – недовговічні. Найдавніші
збереглися з XVII–XVIII ст., і то лише в храмах –

і ми можемо лише здогадуватися, що спочили
під ними відрізнялися соціальним, майновим
становищем від решти спочилих тут селян, мо-
гили яких довершені дерев'яними, як правило,
дубовими хрестами.

На Ковельському Поліссі були кам'яні надмо-
гильні хрести на кладовищах, при церквах і в ін-
ших селах, містечках, однак їх скрізь разом з
дерев'яними хрестами-фігурами знищила атеїс-
тична влада в 60-80-х рр.

Я проводив наукові пошуки кам'яних хрестів
на глибокому Українському Поліссі – теперішній
Білорусі – й виявив лише одного вцілілого хрес-
та XV–XVI ст., тесаний з каменю: на кладовищі в

с. Вільча біля м. Турів. Він належить до над-
могильних, прямокут-
ні рамена, злегка заок-
руглений верх, посе-
редині викарбуваний
хрест, немає жодних
написів. Його первіс-
ну висоту над землею
визначити неможли-
во, бо погруз майже
по саму поперечину.

Найбільш оригі-
нальні давні кам'яні
хрести частково збе-
режені в селах Глин-
не, Березове, Ста-
ре Село, Томашгород
(Сехи), Маренин на
Рівенщині.

На особливу увагу
заслугує хрест за ві-
тварем церкви Різдва
Пресвятої Богороди-
ці в с. Глинне, зведе-
ний 1989 р. Дерев'яна

жаль до тієї ж епохи, виготовлені з однакового
матеріалу. Судячи з великої кількості понище-
них більшовиками хрестів, мистецтво каменя-
рів передавалося тут від покоління до поколін-
ня. Хрести в Перебродах, Благовому, Старому
Селі, Березовому, Познані, Кам'яному й інших
селах також можуть належати місцевій школі
каменотесів.

У недалекому від Глинного Кам'яному збере-
глося чотири такі святині з XV–
XVI ст.: один у селі, решта – в по-
близькому лісі. Цим, без сумні-
ву, надмогильного походження
пам'яткам теж приписують похо-
вання помордованих татарами
селян (і священника, який засту-
пився за своїх вірних).

У с. Березове в урочищі Цер-
ковище, яке назву виводить від
знайдення тут залишків храму чи
монастиря, місце вівтаря колиш-
ньої святині позначено кам'яним
хрестом (нині стоїть біля хати).
Верхня частина хреста має за-
округлену заглибину, посередині
викарбувано двораменний хрест,
який до 1569 року, часу Люблін-
ської унії, був зображений на мо-
нетах, печатках князів, шляхти,
державних установ, гербі істо-
ричної Волині.

Кам'яні хрести XIV–XVI ст. збе-
режені біля храму Різдва Пресвя-
тої Богородиці 1760 р. в с. Рем-
чиці колишнього Луцького пові-
ту. Вони настільки давні, що і час,
і природне середовище змінили
їх первісний вигляд. Один із них,
масивніший, із завуженим вер-
хом, за переказами старожилів,
поставлений по майстрові, який лагодив по-
крівлю церкви, впав і розбився. Насправді ж ці
хрести, на мою думку, стоять на місці вівтарів
двох попередніх храмів.

У сусідньому містечку Бережниця до 70-х ро-
ків XX ст. знаходили цілу низку кам'яних хрес-
тів – виробів місцевих майстрів, їх творами бу-
ли завершені численні могили не лише тут, а й
у навколишніх селах. За часів червоного ванда-
лізму ці безцінні мистецькі пам'ятки зникли.

Нещодавно я оглянув кам'яні хрести біля хра-
му Св. Михайла (1752) в с. Тростянець на Косто-
пільщині. Двоє з них, без сумніву, з княжої до-
би, а найбільший датовано 1702 роком. Його
перенесено з недалекого поля до прицерков-
ного цвинтаря. Усі три дуже понищені. За пере-
казами селян, навколо церкви, збудованої на
старому городищі, було багато давніх кам'яних
хрестів. Якесь частина їх, з невеликими раме-
нами, пішла в землю, інші також були назавжди
втрачені.

Не можна оминати хреста в селі Маренин
над річкою Случ, де вже 1579 року згадується
чоловічий монастир в ім'я Преображення Гос-
поднього. На місці, де стояла свята обитель, у
XVII ст. з'явився пам'ятний кам'яний хрест. У 60-х
роках місцеві комуністи, розорюючи під кол-
госпні поля монастирище і монастирське кла-
довище, викинули його на берег річки. Лише

як напрестольні, запрестольні, та майже відсут-
ні на кладовищах. Переважно вони стали жерт-
вою часу і природного середовища, решта впа-
ли за атеїстичної чуми 60–80-х років XX ст.: то-
ді по селах і цвинтарях ішло масове нищення
хрестів-фігур, часто унікальних.

Однак і на середньому, й на глибокому По-
ліссі я віднайшов цілу низку надмогильних
кам'яних хрестів, зокрема, на Ковельському, Рі-
венському та Овруцькому Поліссі, сліди назав-
жди зниклих – на Берестейщині, Пінщині, Тур-
рівщині. Походження їх невідоме. Чи ці хрести
були виготовлені місцевими майстрами з наяв-
ного тут каменю, чи його доставляли з півден-
ної Волині? Можливо, для поховання високих
державних і церковних достойників їх тесали
на півдні, а водними, пізніше гужовими шляха-
ми доставляли на північ. Якщо ж місцеві каме-
нотеси виготовляли хрести з місцевого матері-
алу, то їм в XI–XVII ст. були відомі поклади різних
порід граніту, інших видів каменю.

У селі Сераховичі колишнього Ковельського
повіту я оглядав давні кам'яні хрести XVI–XVII ст.
на старій частині місцевого кладовища, де по-
руч із дерев'яними на могилах небіжчиків є ці-
ла низка оригінальних кам'яних хрестів, які, на
думку дослідників, були місцевого походження.

Усі хрести тесані з сірого граніту, в переваж-
ній більшості з трикутними раменами, названи-
ми в народі козацькими.

На превеликий жаль, написи на них відсутні,

церква Св. Миколая XIII ст. була тут розібрана
на поч. XVIII ст. і на місці вівтаря поставили ве-
личавого кам'яного хреста. Поруч 1716 р. збу-
дували новий храм, який спалили комуністи у
1982-му. Уціліла реліквія оригінальної форма-
ми: з прямими раменами, посередині різьбле-
ні хрести на всіх кінцівках. Нині важко суди-
ти про її початкове призначення: пам'ятна чи
надмогильна. Можливо, перенесена на церко-
вище з іншої місцевості. Її слід віднести до най-
більш досконалих кам'яних хрес-
тів того часу, збережених на Поліс-
сі. Якщо майстер був місцевий, то
с. Глинне на річці Ствига в XVI ст. за-
лишалося важливим осередком об-
робки каменю. Підтвердженням цієї
думки є три кам'яні хрести біля цьо-
го села поруч роздоріжжя Березове
– Познань. Вони, на мою думку, на-
лежать до XII–XIII ст. Місцеві перека-
зи пов'язують їх з татарськими мор-
дуваннями русичів, але їхнє розта-
шування на поверхні більше нага-
дує надмогильне кладовище, ніж на
братських чи символічних могилах.

Ці три хрести мають прямокут-
ні рамена, завдовжки до 20 см, і хоч
їх не пошкодував час, однак мож-
на стверджувати, що всі вони над-
могильні, роботи одного і того ж ви-
сококваліфікованого майстра, нале-

Володимир РОЖКО,
кандидат церковно-історичних наук,
викладач Волинської православної
богословської академії
Світлина з архіву автора